

МЕМОРИАМ: ПОСТАТЬ В. М. ФІЛОРЕТОВА В ПАМ'ЯТІ КОЛЕГ ТА УЧНІВ

В. М. ФІЛОРЕТОВ ЯК НАСТАВНИК СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: СПОГАДИ ВИПУСКНИКІВ 2006 р.

Олександра БИКОВА (Кіровоград)

Історичний факультет став знаковим у нашому житті. Саме йому кожен випускник завдячує своїми щасливими студентськими роками, які відійшли в минуле та стали історією. А в сьогоденні ми із вдячністю згадуємо і використовуємо той життєвий досвід, який нам разом із щоденними настановами та любов'ю передавали викладачі факультету. Здавалося, що два роки тому зупинилося серце історичного факультету. Осиротів істфак – це справжнє братство викладачів, студентів і випускників. Про це так часто говорив нам Він, наймудріший, найрідніший, найкращий у світі – наш декан. Здавалося, це могло статися з ким завгодно, тільки не з Ним. Важко було навіть припустити, що таку безмежність Волі, Духу, Мужності здатна здолати якась сила. Неймовірно втілення професіоналізму, інтелекту, лідерства, і водночас, щирості, простоти людяності, надзвичайне почуття гумору й фантастична харизма, уособлення всіх кращих рис педагога і керівника, науковця і викладача, чоловіка і батька, друга і наставника... Просто Людина з великої літери – таким був наш Віктор Миколайович Філоретов. Щоразу шукаючи його поглядом у стінах педагогічного університету, мимоволі спливають спогади, світлини, які й наповнюють змістом світлу пам'ять про Віктора Миколайовича. Минуле є джерелом розуміння сьогодення. Шукати пояснення трагічним подіям складно навіть історикам. Але ми з вдячністю і натхненням згадуємо його жарти, улюблені висловлювання, які стали крилатими в середовищі багатьох поколінь істфаківців, його життєві настанови стали дороговказом для кожного. Слова наставника промовисто лунали в день вручення дипломів. Цікава є скарбницею життєвої мудрості, суспільної значущості й щоденної актуальності.

“Доброго дня, історичний факультет, доброго дня, шановні випускники, майже спеціалісти й майже магістри! Я щиро радий бачити вас у цій залі, бачити ваші усміхнені, веселі обличчя і в той же час бачити, які ви трохи збентежені, розгублені. Дійсно, наша сьогоденна подія є одночасно радісною і трохи сумною. Радісною через те, що ми, викладачі, бачимо результати нашої праці, причому це гідні результати, радісною через те, що, як я сподіваюся, що ви відчуваєте себе готовими до своєї професії, до майбутніх випробувань, до життєвої конкуренції, до дорослого життя, і я, порівнюючи наших випускників з випускниками інших навчальних закладів, інших факультетів, можу стверджувати, що наші діти і порядні, і розумні, і здатні до того, щоб навчати і навчатися самим у подальшому. І це дає мені підстави стверджувати, що найкращий факультет у нашому університеті –це історичний факультет! Недаремно ми, викладачі, відчуваємо гордість у такі хвилини, недаремно ми розуміємо корисність і значущість нашої праці, а тому подивіться на ваших викладачів, які присутні в цій залі, які прийшли вас привітати, як вони святково вдягнені, які вони щасливі, які вони усміхнені, давайте привітаємо їх! Водночас я хочу сказати, що наша подія і трохи сумна, сумна через те, що з кожним із вас іде частка нашого життя, з кожним із вас іде частка нашої праці. Кожен випуск дає

нам розуміння швидкоплинності часу, розуміння обмеженості життя, але це ще більше підкреслює важливість, значущість цієї справи, якою ми займаємося і якою будете займатися ви – навчати людей. І в ці хвилини я, як ніколи чітко, розумію всю велич і всю значущість звання вчителя, того, хто пов'язує минуле і теперішнє з майбутнім, і від того, як ми будемо працювати, як ми будемо доносити історію до наших дітей, залежить і наше майбутнє, і майбутнє нашої держави. Будьте свідомі цього! Я бажаю вам розумних і чуйних діток. Я вимагаю від долі для кожного з вас особистого щастя, сімейного затишку, я вимагаю, щоб у кожного з вас було багато діток, щоб у нас з вами було багато роботи в майбутньому. Віднині й навіки ви вливаєтеся, вступаєте у велику та впливову корпорацію, ім'я якій “Випускники історичного факультету”. Будьте достойні цієї родини, шануйте це! Підтримуйте зв'язки один з одним, допомагайте один одному, пам'ятайте факультет, ваших учителів, і знайте, що вас завжди тут раді бачити, раді допомогти, раді поради ради поради за вас і ваші здобутки. Нехай доля береже кожного із нас, нехай Бог оберігає кожного із вас, істфак і нашу Україну. На все добре!”. 25 травня 2006 року.

За час нашого навчання на історичному факультеті Віктор Миколайович запам'ятався як людина, котра перебувала на своєму місці. На це вказувало все, що його стосувалося: зовнішній вигляд – високий, статний, аристократичний; особливий нордичний тип характеру – твердий і спокійний, незважаючи на жодні обставини; і власне його статус і повага, яку він мав як у середовищі студентів, так і серед викладацького складу. Коротко кажучи – справжній чоловік (рос. “настоящий мужчина”).

Та головне, звісно, не його зовнішність, а внутрішній світ, його ставлення до роботи та її результати. Жоден студент історичного факультету, мабуть, одразу згадає і його ім'я, побатькові, і предмет, який він викладав. А знання, які вкладав у голови майбутніх педагогів, цей викладач певно ніколи не зітруться з пам'яті, тому що Віктор Миколайович умів заставляти вчити складні назви східних та африканських держав та ще складніші імена їхніх правителів та лідерів. Його екзамени вражали своєю вимогливістю і справедливістю оцінки. Ніхто не міг отримати високу оцінку без попередньої кропіткої праці й реальних знань та розуміння предмета. За це гарні студенти його поважали, а ледарі боялися.

Про нашого декана розповідали багато цікавих історій і важко було визначити, чи так це було, чи ні. Найбільш до вподоби всім була історія, можливо, навіть правда, що Віктор Миколайович був підготовлений як професійний розвідник для роботи на території Туреччини, але від цієї долі його врятувала дружина Лариса Мартіївна, котра змогла влаштувати йому більш спокійне життя науковця та викладача університету. Важливе місце в житті Віктора Миколайовича займала його сім'я – дрежина та доньки. В усіх нас викликав захоплення один випадок, який стався під час свята останнього дзвоника. Тоді наш однокласник Микола Гордовий попросив дати йому афтограф, після чого пожартував, що тепер власноручним підписом Віктор Миколайович зрікся всього найдорожчого – квартири, машини, дачі, на що отримав відповідь: “Лопух ти, Коля! Найцінніший мій скарб – Лариса Мартіївна!”.

А взагалі Віктор Миколайович по життю був справжнім козаком, умів і “воювати”, і відпочити як слід. А справжні козаки своєю смертю не вмирають, (записано зі слів випускника 2006 року Романа Бойка).

Учителькам запам'яталося і його весняне побажання: “Бажаю, щоб весна була завжди, а не тільки періодично, залежно від пори року. Весна для жінки дуже важлива, особливо для жінки - вчительки, яка ходить на побачення з дітьми кожного разу”. І скільки б не минуло років, завжди будемо намагатися виправдати очікування, які на нас поклали викладачі історичного факультету. А

Віктор Миколайович завжди нагадував, що вільні місця на дошці пошани факультету ще залишаються!

Віктор Миколайович щодня був готовий відстоювати інтереси студентів і факультету. Пригадуємо, як одночасно в педагогічному університеті проходила наукова конференція на фізико-математичному факультеті та урочистий захід на історичному. На обидва заходи було заплановано використання мультимедійної дошки, але наш декан довів адміністрації необхідність її використання саме на історичному факультеті. Таких прикладів можна навести ще багато. Випускник 2006 року Максим Корнієнко пригадує, як за деканства В. М. Філоретова в гуртожитку було встановлено електроплити, а також встановлюватися пластикові вікна. На останніх двох курсах Максим брав участь у всеукраїнських студентських наукових олімпіадах, за результатами яких увійшов у десятку переможців. Віктор Миколайович порадив Максимовим успіхам, потиснув йому руку й... дозволив не складати іспити. А ще студенту запам'яталися слова декана при врученні дипломів: «Бажаю тобі повністю розкрити свій потенціал!»

У рік нашого випуску Віктор Миколайович святкував свій 50-річний ювілей. Нашій групі хотілося подарувати йому щось неординарне, щось таке, щоб залишилася пам'ять на все життя. Одному з місцевих художників ми замовили написати портрет нашого декана і в день народження, який припав на вихідні, 51-а група майже в повному складі постала на порозі квартири Філоретових. Восанне наша група зустрілася з деканом влітку 2008 року. Він сам хотів зустрітися з нами. Ми зібралися в окремій аудиторії, питали його про зміни на істаці, про викладачів, студентів. Нам здавалося, що таких зустрічей буде ще багато...

Віктор Миколайович уже ніколи не зустріне нас на порозі старовинного корпусу педагогічного університету. Та пам'ять про нього настільки світла, що кожен студент береже його образ у своїх спогадах, що і є безмежним найціннішим джерелом для відновлення й вічного життя нашого любого Наставника. Ми будемо розповідати про Віктора Миколайовича своїм дітям й онукам і до останнього подиху пишатися тим, що були Його студентами. І таких, як ми, тисячі в кожному куточку Кіровоградщини, по всій Україні. Бо випускники історичного факультету – це ціла когорта людей, об'єднана специфічним світоглядом, особливим ставленням до життя і людей, поєднана невидимим зв'язком. Дякуємо Вам...

Віктору Миколайовичу...

*Несправедливо доля стукає у скроні
і змушує прийняти новину, яка завжди
триматиме в полоні скорботи і німої пустоти.
Ми втратили його раптово, в розквіті сил,
та знаємо, що не випадково були знайомі з ним.
Жалкуємо, що не при житті зізнаємося Вам у тому,
що кожен з нас свідомо захоплювався Вами щиро,
шукав у погляді ясному пораду, настанови, жарти;
ми поринали під Ваш голос у неймовірні історичні факти.
Повага наша і любов є невимовною в цей час,
постійно чуємо в думках ми безліч Ваших вже крилатих фраз!
Ми не рахуємо посади, і творчі надбання,
а відчуємо лиш неймовірний біль від втрати,
що ця людина вже пішла з життя!
Хоч знає історія немало трагічних поворотів фарс,
та не припинимо ніколи шукати поглядом ми Вас!*

Олександр Бікова, випускниця 2006 року.